

Adin txikikoak eta Internet: familien kezka eta erantzukizuna

Rakel Gamito

Amaia Arroyo

Irune Corres

Irati León

Arloko egoera

Internet egunerokotasunaren bizkarrezur bilakatu da, baita adin txikikoen kasuan ere (García, 2016), eta testuinguru digitalean online segurtasunari buruzko ardura areagotu da (Torrecillas-Lacave, Vázquez-Barrio, eta Monteagudo-Baradalla, 2017). Interneten erabilera orokorragoa den heinean, gero eta garrantzitsuagoa da Internet modu arduratsuan erabiltzeko beharrezkoak diren gaitasun psikosozial, emozional eta etikoak garatzea (Gamito, Aristizabal, Olasolo, eta Vizcarra, 2017; Livingstone, 2018).

Zentzu horretan, gazteek Interneten erabilera seguruari buruzko formazioa eta helduen laguntza eskatzen dute (Gamito, Aristizabal, Vizcarra eta Tresserras, 2017). Alegia, bizitzaren beste zenbait esparrutan bezala, etxeko giroa eta gurasoen inplikazioa funtsezko eragileak dira haur eta nerabeen gaitasun digitalaren sustapenean (Ortega-Barón, Buelga, eta Cava, 2016).

Horregatik, adin txikikoen Interneten erabilera-ohiturek helduen arreta merezi dute eta inoiz baino garrantzitsuagoa da gurasoek, online eremuan ere, erreferente-papera hartzea (Torrecillas eta Monteagudo, 2016). Azken finean, helduen ikuskerapena eta laguntza Interneten erabilerari lotutako arriskuak ekidin ditzakete edo, gutxienez, horien ondorio negatiboak txikiagotu (Rial eta Gómez, 2018).

Helburuak

Familiei haur eta nerabeen bitartekaritza digitalean laguntzeko asmoz, Lehen Hezkuntzako etapan seme-alabak dituzten familiek adin txikikoen errealitate digitalari eta Interneten erabilera arduratsuari buruz duten pertzepzioa aztertu da. Hortaz, lanaren helburuak hauek izan dira:

- Lehen Hezkuntzako ikasleen 18 familiek adin txikikoen Interneten erabilera-ohiturei eta bizipenei buruz duten ikuspegia analizatzea.
- Lehen Hezkuntzako ikasleen 18 familiek Interneten arriskuen prebentzioari, pribatutasunaren kudeaketari eta nortasun digitalaren garrantziari buruz adierazten duten ezagutza-, interes- eta ardura-maila ezagutzea.

Ikerketaren muina

Parte-hartzaileak: EAEko bi herritako ikastetxe publiko zein pribatuak Lehen Hezkuntzako ikasleen familiako kide helduak. Guztira 18 lagun (15 emakume eta 3 gizon), bi taldetan banatuta (lehenengo taldean 10 pertsona eta 8 bigarrenen).

Tresnak: eztabaida-taldeak → audio-grabaketan transkribapenak + landa-ohar pertsonalak.

Prozedura: eztabaida-taldeak antolatu → ikerketaren nondik norakoak azaldu → baimen informatuak bildu → eztabaida gidatu (2 ordu) → testigantzak eta adierazpenak audio-grabagailu batekin erregistratu → landa-oharrak jaso. Prozedura bera bi eztabaida-taldeetan, hiru hilabeteko tartearrekin.

Datuen analisia: kategoria-sistema. Kodifikazio tematikoa (indukziozko irizpideen arabera) eta gailentzen den kodifikazioa (dedukziozko irizpideen arabera).

Ondorioak

Argi dago Lehen Hezkuntzako ikasleen familia parte-hartzaileak azken urteetako aurrerapen teknologikoez eta horrek bizimoduan izan duen eraginaz jabe direla. Badakite Internet erabat normalizatua dagoela, sarbidea gero eta goiztiarragoa dela eta gailu nagusia telefono mugikorra dela.

Hala ere, agerikoa dira adin txikikoen online jarduerak zehazteko zailtasunak. Familiek badakite erabilera, gehienbat, ludikoa eta komunikatiboa dela, baina gutxi ezagutzen dituzte online jolasen edota sare sozial arrakastatsuen xehetasunak.

Interneten arriskuak aipatzerakoan, ardura handia da, batez ere online egoera gatazkatsuei aurre egiteko adin txikikoen duten gaitasun ezarekiko. Hala ere, arriskuei, pribatutasunari eta nortasun digitalari buruz duten ezagutza partziala da: familiek garrantzi handia eskaintzen diote adin txikikoen pantailen bidez jasotzen dituzten edukien izaerari, ziberjazarpenari eta gailu digitalen gehiegizko erabilerari, baina, aldiz, uste dute sexting-a edota pertsona ezezagunekin harremanak izatea ez direla ohiko online praktikak.

Ondorioz, parte-hartzaileek eskatzen dute segurtasun digitalaren arloan kontzientzia eta ahalduntzea. Eskolan online elkarbizitza lantzeko espazioak eskaini behar direla aldarrikatzen dute eta azpimarratzen dute, haur eta nerabeen Interneten erabilera seguru bermatzeko, funtsezkoa dela etxean ere erantzukizun-kultura lantzea eta garatzea.

Erreferentziak

- Gamito, R., Aristizabal, P., Olasolo, M., eta Vizcarra, M. T. (2017). La necesidad de trabajar los riesgos de internet en el aula. *Profesorado*, 21(3), 409-426.
- Gamito, R., Aristizabal, P., Vizcarra, M. T., Tresserras, A. (2017). La relevancia de trabajar el uso crítico y seguro de internet en el ámbito escolar como clave para fortalecer la competencia digital. *Fonsecia*, 15, 11-25. doi:10.14201/fjce2017151125
- García, N. (2016). Actividades cotidianas de los jóvenes en Internet y victimización por malware. *IDP: revista de Internet, derecho y política*, 22, 59-72.
- Livingstone, S. (2018). La vida online de la infancia. In E. Jiménez, M. Garmendia, eta M. A. Casado (koordk.), *Entre selfies y whatsapps. Oportunidades y riesgos para la infancia y la adolescencia conectada* (13-29 orr.). Bartzelona: Gedisa.
- Ortega-Barón, J., Buelga, S., eta Cava, M. J. (2016). The Influence of School Climate and Family Climate among Adolescents Victims of Cyberbullying. *Comunicar*, 14(46), 57-65.
- Rial, A., eta Gómez, P. (2018). Adolescentes y uso problemático de Internet. Claves para entender y prevenir. In E. Jiménez, M. Garmendia, eta M. A. Casado (koordk.), *Entre selfies y whatsapps. Oportunidades y riesgos para la infancia y la adolescencia conectada* (157-172 orr.). Bartzelona: Gedisa.
- Torrecillas, T., eta Monteagudo, L. (2016). Educar en hogares multipantalla. Un reto para familias con hijos conectados. In L. Níguez eta T. Torrecillas (koordk.), *Autoridad familiar y competencia digital: Investigación sobre la autoridad doméstica en la sociedad digital* (63-78 orr.). Madrid: Universitat.
- Torrecillas-Lacave, T., Vázquez-Barrio, T., eta Monteagudo-Baradalla, L. (2017). Percepción de los padres sobre el empoderamiento digital de las familias en hogares hiperconectados. *El Profesional de la Información*, 26(1), 97-104. doi:10.3145/epi.2017.ene.10